

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Освітня корпорація інформаційних технологій“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України

Київ
30 липня 2025 року
№ 85-2(I)/2025

Справа № 3-37/2025(75/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Освітня корпорація інформаційних технологій“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю „Освітня корпорація інформаційних технологій“ (далі – Товариство) в особі директора Цапенка Ігоря Яковича звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині першій статті 41 Конституції України (конституційність) частину другу статті 760 Цивільного

кодексу України (далі – Кодекс), згідно з якою предметом договору найму можуть бути майнові права.

Товариство вважає, що частина друга статті 760 Кодексу порушує принцип юридичної визначеності як складової принципу верховенства права (правовладдя), визначеного частиною першою статті 8 Основного Закону України, та призводить до позбавлення права володіння, користування, розпорядження майном, встановленого частиною першою статті 41 Конституції України.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваного припису Кодексу, Товариство посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Рішення Конституційного Суду України від 11 червня 2020 року № 7-р/2020, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, практику Європейського суду з прав людини, Доповідь про правовладдя Європейської Комісії „За демократію через право“ (Венеційська Комісія), ухвалену на її 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], а також на судові рішення у своїй справі.

2. Із аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Акціонерне товариство „Державний експортно-імпортний банк України“ (далі – Банк) та Багатопрофільне підприємство „Солідарність“ у формі Товариства з обмеженою відповідальністю (далі – Підприємство) 18 серпня 2006 року уклали кредитний договір, на забезпечення виконання зобов’язання за яким 19 серпня 2006 року між Банком (іпотекодержатель) та Підприємством (іпотекодавець) укладено іпотечний договір, предметом якого є будівля центру сімейного дозвілля (далі – Будівля), що була у власності Підприємства. Згодом 7 жовтня 2015 року між Підприємством та Товариством було укладено договір найму майнових прав (далі – Договір найму), відповідно до якого Підприємство передає Товариству свої права володіння, користування та право розпорядження (майнові права) Будівлею строком на 5 років (надалі цей строк неодноразово продовжували); водночас сама Будівля за Договором найму не передається у найм або у власність.

Господарський суд Харківської області рішенням від 8 серпня 2023 року позовні вимоги Банку задовольнив частково: в частині вимог про визнання недійсним (нікчемним) Договору найму та застосування наслідків недійсності нікчемного правочину – відмовив; у частині вимог Банку про звільнення Товариством Будівлі – задовольнив; зобов'язав Товариство усунути перешкоди у здійсненні права користування Банком Будівлею, звільнивши її.

Товариство оскаржило зазначене рішення в апеляційному порядку. Східний апеляційний господарський суд постановою від 7 лютого 2024 року апеляційну скаргу задовольнив, рішення Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року скасував, ухвалив нове рішення, яким у задоволенні позову відмовив повністю.

Банк звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою, яку Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 22 травня 2024 року задовольнив частково; скасував постанову Східного апеляційного господарського суду від 7 лютого 2024 року, а справу скерував на новий розгляд до Східного апеляційного господарського суду з огляду на допущення апеляційним судом порушення приписів процесуального права щодо неповного дослідження обставин та доказів у справі.

Східний апеляційний господарський суд постановою від 5 вересня 2024 року апеляційну скаргу Товариства залишив без задоволення, а рішення Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року – без змін.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його

окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що Товариство вважає оспорюваний припис Кодексу таким, що порушує принцип юридичної визначеності як складника принципу верховенства права, гарантований частиною першою статті 8 Конституції України, а також не забезпечує послідовне його тлумачення, що призводить до позбавлення прав володіння, користування та розпорядження майном, гарантованих частиною першою статті 41 Конституції України. Товариство наголошує, що оспорюваний припис Кодексу є неналежним, непрозорим та непередбачуваним, порушує принцип верховенства права та юридичної визначеності, яка є ключовою умовою забезпечення кожному ефективного судового захисту незалежним судом; законні очікування є невід'ємною частиною юридичної визначеності; має бути гарантований захист цих очікувань; такий захист означає недопущення того, щоб органи державної влади зловживали повноваженнями під час ухвалення рішень та вчинення відповідних дій; основний мотив захисту законних очікувань пов'язаний із наслідками дій органів державної влади.

Товариство вважає, що якщо власник майна має право передавати у найм майнові права лише з одночасним переданням нерухомого майна, то законодавець мав визначити це в диспозиції частини другої статті 760 Кодексу, інакше це призводить до неоднозначного трактування оспорюваного припису Кодексу, нікчемності договорів найму майнових прав та позбавлення прав володіння, користування та розпорядження майном, гарантованих частиною першою статті 41 Конституції України. Наведену аргументацію фактично зведено до незгоди із законодавчим урегулюванням предмета Договору найму та застосуванням його судами, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень про неконституційність оспорюваного припису Кодексу.

Отже, Товариство не дотримало вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Освітня корпорація інформаційних технологій“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**